

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1

בפני כב' השופט שלמה בנג'ו

פלונית
ע"י עו"ד שלומי לוי

המבקשת

נגד

מדינת ישראל
ע"י עו"ד אלי גורן

המשיבה

2

3

החלטה

4

5

6

7

8

9

החלטה זו עניינה פסילה מינהלית של רישיון הנהיגה של המבקשת למשך 60 יום, עליה הורה קצין משטרה פקד אייל ינאי (להלן: "הקצין הפוסל"), לאחר שהמבקשת הייתה מעורבת בתאונת דרכים עם רכב משטרה בו נהג קצין משטרה רפ"ק יצחק מלינה.

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

ביום 31/12/09 ניתנה החלטה אופרטיבית בבקשה, בה, לאחר עיון בחומר הראיות נקבע כי קיים חשש כי הליך השימוע לא היה תקין ונגוע במשוא פנים. טעם הדבר היה בנסיבות האירוע, התנהלותו משעה שהיה מדובר ברכב של קצין משטרה, ובשים לב לכך כי "הקצין הפוגע", הקצין הפוסל, הבוחן ואף החוקר הם כולם מאותו מרחב או מאותה תחנת משטרה. כן נקבע כי גם לגופו של עניין אין הצדקה להותרת החלטת הקצין הפוסל על כנה וזאת לאור בחינת חומר הראיות. נוכח הטענות שהעלה הסניגור כנגד התנהלות המשטרה בעניין שלפני, והסוגיה העקרונית בדבר בחינת תאונת דרכים בה מעורב רכב משטרה, קבעתי את הבקשה לדיון כדי שניתן יהיה לברר את הסוגיה. ברם, הדיון ביקש ובצדק, כי הקצינים המעורבים יופיעו לדיון כדי שניתן יהיה לברר את הסוגיה. ברם, הדיון בוטל ולא התקיים עקב העדרותי בשל מחלה. בין לבין, הגיש ב"כ המשיבה בקשה לעיון חוזר אליה צירף את נוהל המשטרה לטיפול בתאונות דרכים בהן מעורב רכב משטרה ועתר לדון מחדש בנושא ולבטל את ההחלטה המורה על השבת רישיון הנהיגה למבקשת. לאור בקשה זו, שבת ונדרשתי לעניין, ואף זימנתי את הקצינים המעורבים באירוע כבקשת המשיבה.

23

24

25

26

במועד הדיון נשמעו הקצין הפוסל, הקצין שנהג ברכב המשטרה והיה מעורב בתאונת הדרכים, הנהגת המעורבת. כמו כן, הגיע לדיון (מבלי שזומן) רפ"ק חיים חלפון אשר ביקש לשאת דברים בפני בית המשפט.

27

28

29

30

31

32

בפתח הדיון, התנגד ב"כ המשיבה לקיומו של הדיון, למרות שהמשיבה היא זו שהגישה בפני את הבקשה לעיון חוזר ולמעשה יזמה את הבירור המחודש. לגישתו, הבירור חורג מ"דיון תעבורה רגיל", כלשונו, ניתנה החלטה המבטלת את החלטת הקצין הפוסל. עוד הוסיף ב"כ המשיבה וטען כי הקצינים "חשופים לגלישה אפשרית לתחומים אחרים...יתכן שהקצינים צריכים להתייעץ בטרם יעידו". ב"כ המשיבה ציין כי הוא סבור כי הקצינים מצויים "במעמד בעייתית", כהגדרתו.

33

34

35

36

37

ב"כ המבקשת, התנגד לעמדת ב"כ המשיבה. הוא הדגיש כי המשיבה היא זו שביקשה לזמן את הקצינים לדיון ולערוד את הבירור, ואף הגישה בקשה לעיון חוזר ולמעשה יזמה שוב את הדיון מחדש. ב"כ המשיבה השיב כי משניתנה החלטה אופרטיבית אין טעם בבירור, והוסיף עתירה חלופית לפיה על בית המשפט לקיים את הדיון עם הקצינים בדלתיים סגורות.

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1 בית המשפט דחה את בקשת המשיבה. באשר לקיומו של הדיון הובהר, כי הדיון נקבע לבירור עקרוני
2 וכי זימונם של הקצינים נעשה לבקשת המשיבה. באשר לנעילת דלתות בית המשפט נקבע כי הדיון
3 פומבי ואין עילה לקיום הדיון בדלתיים סגורות.
4

5 הקצין הפוסל פקד אייל ינאי העיד ובפתח דבריו, בתשובה לשאלת ביהמ"ש מהו הקשר בינו לבין
6 רפ"ק מלינה המעורב בתאונה, מחה על כך שביית המשפט מקיים בירור וביקש להביע תרעומת על
7 בית המשפט, כלשונו (עמ' 6 ש 26). עוד הוסיף בהמשך כי אם סבר ביהמ"ש כי "...טעינו בשיקול
8 הדעת, יכל לקבל את ההליך המיוחד וההזוי לפני החלטה שלו..." (עמ' 7 ש 1-2). הקצין הפוסל ציין,
9 כי הוא חש שהוא נמצא בשיחת נזיפה, יש באולם ציבור שלא קשור לתיק (ובכך התרעם על
10 שביהמ"ש לא הורה על דיון בדלתיים סגורות). עוד מצא לנכון הקצין הפוסל לציין, כי "הקצין הפוגע
11 (רפ"ק יצחק מלינה שנהג ברכב המשטרתי – ש.ב.) הוא הקצין הנפגע". הקצין הפוסל סיפר, כי הוא
12 משרת במרחב ואילו רפ"ק מלינה משרת בתחנת חיפה, לדבריו, מעבר לברכת שלום האחד לשני
13 כשהם נפגשים במעלית, אין קשר ביניהם. אולם, מיד לאחר מכן סיפר כי הוא מכיר את רפ"ק מלינה
14 הואיל והשניים שירתו יחדיו, מיד אח"כ ובהמשך דבריו אמר: "אנו משרתים באותו מקום" (עמ' 7
15 ש 18), עם זאת, סבר כי לא היה מקום להעביר את התיק לממונים כדי שהתיק יטופל ע"י תחנה
16 אחרת.
17
18

19 באשר לפסילה המנהלית שביצע, סיפר הקצין הפוסל, כי הוא לא בחן את הנזק התאונתי, ולשאלת
20 ביהמ"ש האם ידע כי מדובר בשריטה קלה בפגוש האחורי של רכב המבקשת, היינו נזק קל למדי,
21 השיב כי לא ראה והדבר גם לא משנה לו. לדבריו, הוא "מתרשם מהתיק" וכך הגיע להחלטה נשוא
22 הדיון.
23

24 באשר לתהליך הבחינה וקבלת ההחלטה בתור קצין פוסל, ציין "אני לא קורא את כל העדויות"
25 בהמשך אמר "אני לא קורא את העדויות לפני שאני מחליט" בטרם הוא מוסר את החלטתו (עמ' 7
26 שורה 28 ושורה 30). עם זאת, טען הקצין הפוסל כי בעת החלטתו כלל לא ידע שרפ"ק מלינה מעורב
27 בתאונה.
28

29 רפ"ק יצחק מלינה אשר נהג ברכב המשטרתי המעורב בתאונה סיפר, כי הוא משרת כמפקד השיטור
30 הקהילתי בתחנת משטרת חיפה, וכי פקד ינאי, הקצין הפוסל, היה פקוד שלו. לדבריו, השניים
31 נפגשים במרחב "לא פגישות מתוכננות, פגישות עבודה, לעיתים ישיבות עבודה, לעיתים חדר אוכל,
32 לא אישי" (עמ' 8 ש 11). לדבריו, בהתאם לנוהלי המשטרה, משעה שמתרחשת תאונת דרכים בה
33 מעורב רכב משטרה ויש חשד שבוצע עבירה, קיימת חובה להזעיק ניידת משטרה למקום האירוע גם
34 אם אין נפגעים (עמ' 8 ש 18). כשבית משפט הפנה אותו לנוהלי המשטרה הנוגעים לתאונה של "נזק
35 בלבד" והבהיר לו כי נוכח נוהלים אלה, לא היה לכאורה מקום להזעיק ניידת, השיב רפ"ק מלינה כי
36 מי שיכריע באם מדובר בתאונה של נזק בלבד או תאונה עם נפגעים זה לא הוא (עמ' 8 ש 30-33). מיד
37 לאחר מכן, טען כי נוכח הנוהלים אליו הפנה אותו בית המשפט, קיימים נוהלים פנימיים במרחב
38 (במאמר מוסגר יצוין כי "נוהלים פנימיים" אלה לא הוגשו לי עד לרגע כתיבת שורות אלה). כמו כן,
39 אישר כי הוא מכיר את הבוחן שטיפל בתאונה, לדבריו הייתה זו החלטה של הבוחן באם להגיע
40 לזירת האירוע.
41

42 באשר לתאונה טען רפ"ק מלינה כי המבקשת ביצעה "עבירה מאוד חמורה" כלשונו (עמ' 9 ש 3).
43 הואיל והתאונה ארעה בציר תנועה ראשי הוא הזיז את רכבו וכך עשתה גם המבקשת, למקום הגיעה
44 ניידת, הוא מסר לו את פרטי הרכבים והשוטר הסייר שהגיע למקום, המשיך בטיפול. ומאותה
45 נקודת זמן, לא היה לרפ"ק מלינה כל קשר לקצין הפוסל ולבוחן התנועה, לדבריו ניתק מגע הואיל
46 וחשב על העניין "...שלא תהיה מראית עין לרגע שאני משפיע על העניין" (עמ' 9 ש 8-9).
47

48 לדיון הופיע, מבלי שזומן, רפ"ק חיים חלפון, קצין את"ו, אשר בחר אף הוא להעביר ביקורת על בית
49 המשפט אשר מצא לנכון לברר את הסוגיה שבפניו. לדבריו, בית המשפט חרג מסמכותו עת הורה על
50 קיום הדיון והבירור, ובית המשפט עושה "משפט ציבורי ליושרם של קציני משטרת ישראל" (עמ' 9
51 ש 19) ועל כך ביקש להביע מחאה כלפי בית המשפט. אציין, כי בטרם עזב רפ"ק חלפון את אולם בית
52 המשפט התריס בפני בית המשפט "בית המשפט מנהל הליך הזוי ובזוי". הואיל ובהקלדה נשמטו
53 דברים אלה ושמתי לב לכך בעת שעיינתי בתיק לצורך מתן החלטה זו, הוריתי על תגובת הצדדים

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1 ותיקון הפרוטוקול. התביעה והסניגור אישרו פה אחד את תוכן הדברים שאמר הקצין חלפון לבית
2 המשפט, בתגובה בכתב שהגישו לבית המשפט.
3

4 באשר לדרך הטיפול בתאונת דרכים בה מעורב רכב משטרתי ושה קיים חשש לסנקציות פליליות
5 או מינהליות כלי המעורבים, השיב רפ"ק חלפון כי לא קיימת הנחיה לפיה משעה שמעורב רכב
6 משטרתי בתאונת דרכים מהמרחב בה מתבקשת פסילה מינהלית יש להעביר את הטיפול לקצין
7 פוסל המרוחק מהמרחב ושאינו לו כל קירבה לשוטר המעורב. לטענת רפ"ק חלפון, ניידת בוחן
8 התנועה שהגיעה למקום הגיעה כיוון שהייתה תלונה על פגם מיכאני ברכבה. ב"כ המבקשת מצא
9 להבהיר בנקודה זו, כי לא הייתה מעולם טענה מפי מרשתו על ליקוי ברכב, לא בפני שוטרי הסיוור
10 שהגיעו למקום התאונה ואף לא בפני רפ"ק מלינה, לדבריו, לא זו בלבד שלא הייתה תלונה על פגם
11 כזה, אלא ששני הצדדים המשיכו בנסיעה כ- 200 מ' ועצרו בצד.
12

13 המבקשת העידה וסיפרה כי לא היה ליקוי חמור ברכב ולא התלוננה על ליקוי כזה. לאחר שפגע בה
14 הרכב המשטרתי נדרשו מס' דקות להתניע את הרכב, היא והקצין הזיזו את רכבם כמה מאות
15 מטרים ואז הוזמנה ניידת. בניגוד לנטען ע"י רפ"ק מלינה סיפרה המבקשת כי היה זה רפ"ק מלינה
16 אשר הזמין ניידת של בוחן התנועה. הבוחן שהגיע למקום בדק את רכבה ואישר כי הרכב תקין.
17 לאחר שהיא ורפ"ק מלינה החליפו בניהם פרטים נסעו כל אחד לדרכו.
18

19 בסיכומי הצדדים, חזר וטען התובע כי הדיון חורג מסמכותו כתובע תעבורה, וכי בית המשפט זימן
20 את הקצין הפוסל והקצין המעורב בתאונה, אלה העידו ויש להחליט על פי הנהלים.
21 ב"כ המבקשת, חזר והדגיש בסיכומיו כי התביעה היא זו שביקשה לזמן את הקצינים לדיון. הבקשה
22 לעיון חוזר שהגישה התביעה לא מגלה עילה באשר לא השתנו הנסיבות מאז ההחלטה האופרטיבית
23 שניתנה בבקשה ועל כן יש לדחותה. לגופם של דברים ולאחר שמיעת העדויות, טען ב"כ המבקשת כי
24 המשטרה לא פעלה בהתאם לנהלים, חרף קיומו של נזק קל הוזעקו למקום ניידת משטרה ובוחן
25 תנועה והמבקשת נפסלה מינהלית ע"י הקצין הפוסל כאשר הוא והקצין הפוגע משרתים יחד באותו
26 מקום וקיימת היכרות ביניהם. ב"כ המבקשת הפנה לדבריו של רפ"ק מלינה לפיהם קיימת היכרות
27 בינו ובין הקצין הפוסל, למקום הגיעה ניידת אשר כללה מתנדבים המשרתים תחת פיקודו של רפ"ק
28 מלינה. בנוסף ציין, כי הקצין הפוסל העיד כי הוא לא מעיין בכל חומר החקירה, הוא לא עיין
29 בהודעתו של רפ"ק מלינה, וחרף זאת פסל את המבקשת מנהיגה למשך 60 יום, ולכן, לטעמו של ב"כ
30 המבקשת, החשש הכבד של משוא פנים נראה בבירור מכל ההליך לאחר שמיעת הקצינים, ועל כן
31 התבקש בית המשפט לדחות את הבקשה לעיון חוזר ולהתייחס באופן עקרוני לסוגיה של פסילה
32 מינהלית במקרה של תאונת דרכים בה מעורב רכב משטרתי.
33
34

דיון והכרעה:

סמכות בית המשפט לקיים דיון לאחר החלטה אופרטיבית:

35 למרות שטענת הסמכות לקיים את הדיון והבירור שהתקיים, לא הועלתה ע"י ב"כ המשיבה, ועלתה
36 בעקיפין בדברי הביקורת של קציני המשטרה, אבקש להתייחס לנקודה זו בקצרה.
37

38 לבית המשפט הדן בהחלטה בדבר פסילה מינהלית של רישיון הנהיגה, הסמכות והחובה לברר על מה
39 מושתתת החלטת הקצין הפוסל, במסגרת זו בוחן בית המשפט ראיות לכאורה ואם השתכנע כי אלה
40 קיימות בוחן הוא את מסוכנות הנהג "האשם". יחד עם זאת, והואיל ומדובר בהחלטה מינהלית,
41 בוחן בית המשפט את סבירות ההחלטה וכן רשאי הוא לבחון את הליך השימוע כדי לבחון אל נכון
42 אם נפלו בו פגמים. מקום בו מועלות טענות חמורות בדבר משוא פנים והתנהלות לא ראויה, כפי
43 שאירע במקרה שלפני, מוסמך בית המשפט לברר אף טענות אלה, ואין לך בירור נאות יותר של
44 טענות מסוג זה אלה בשמיעת המעורבים בהחלטה המינהלית ובאירוע עצמו. כשם שרשות מינהלית
45 יכולה לשמוע עדים ולברר טענות, במיוחד כך בהליכים מינהליים בעלי אופי שיפוטי (י. זמיר
46 "הסמכות המנהלית" כרך ב', עמ' 820) כך רשאי בית המשפט הבוחן החלטה מינהלית של קצין
47 שהינה החלטה מעין שיפוטית. אמת, בירור כזה במעמד הקצין הפוסל הוא חריג, אך הוא אפשרי
48 והוא בגדר סמכותו של בית המשפט, שהרי תפקידו העיקרי של בית המשפט הוא חקר האמת ועשיית
49 צדק.
50
51
52
53

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1
2 מכל מקום, גם את תמצי לומר כי שעה שניתנה ההחלטה האופרטיבית לא היה מקום לזמן את
3 הקצינים המעורבים, אזי לאור העובדה שהמשיבה עצמה עתרה, ובצדק מבחינתה, להזמין את
4 הקצינים, וכן עתרה - לאחר שניתנה ההחלטה האופרטיבית - לעיון חוזר בה, קמה לבית המשפט
5 הסמכות להידרש שוב לסוגייה, ולבררה במעמד הקצינים המעורבים. אציין, כי זימונם ע"י המשיבה
6 נראה לי נכון וראוי ובדין פעלה כך המשיבה. ראוי שהקצינים יוכלו להגיב ולהשיב לטענות שהועלו
7 ע"י המבקשת נגדם.

8
9 נמצא, כי לבית המשפט הייתה מלוא הסמכות לברר את העניין שבפניו כפי שבירר.
10 מכאן נפנה אני למספר סוגיות שעולות מההליך שהתברר בפני. הסוגיה הראשונה, זכותה של
11 המבקשת, וכל נהג העומד בפני קצין פוסל, לקיומו של הליך ראוי והוגן. הסוגיה השנייה, קונקרטיית
12 יותר למקרה שבפני, והיא דרך הטיפול של משטרת ישראל בתאונות נזק בלבד (נ"ב) בהן מעורב רכב
13 משטרה, וכן הטיפול בפסילה מינהלית אגב תאונה בה מעורב שוטר המוכר למטפלים בתאונה.

הליך פסילה מינהלית בראי זכות היסוד להליך ראוי והוגן:

14
15 זכותו של אדם להליך ראוי והוגן (Due process) הינה אחת מזכויות היסוד של כל אדם במדינתנו
16 (א' ברק, פרשנות חוקתית, שם, בעמ' 432; א' ברק, כבוד האדם כזכות חוקתית, הפרקליט מא
17 (תשנ"ד) 271, 280). הזכות להליך הוגן כוללת את זכותו של כל אדם שעניינו ישמע באופן צודק,
18 פומבי, ובזמן סביר, על-ידי ערכאה עצמאית ובלתי תלויה, שנתכוננה לפי חוק, ואשר תכריע לפי
19 הטענות שהועלו בפניה. תפקידו של בית המשפט הוא ליישם את אותם עקרונות מופשטים למקרה
20 שבפניו - לבחון האם במקרה ספציפי ההליך שנקבע מתיישב עם העקרונות החוקתיים שביסוד
21 השיטה, אם לאו (ראו: פרופ' א' ברק, על החשיבה הקונסטיטוציונית, המשפט א' (תשנ"ג-1993) 45,
22 48).

23 על חובת הביקורת של בית המשפט כלפי מעשי השלטון נוכח זכויות היסוד עמד כב' השופט חשין
24 בע"א 733/95 ארפל אלומיניום בע"מ נ' קליל תעשיות בע"מ, פ"ד נא(3), 577, עמ' 631-632:

25
26 **"באין רשות שופטת, באין ביקורת על מעשי הפרט והשלטון, ייפרע עם ותאבד ממלכה. באין**
27 **ביקורת שיפוטית יאבד שלטון החוק ותיעלמנה זכויות - היסוד... חוקי-היסוד הם החוקים הנעלים**
28 **במירקם החקיקה והמשפט במדינה; כך מבחינת מהותם, ובחלקם גם מבחינת עוצמתם**
29 **הפורמלית... ואולם גם חוקי-היסוד אינם בפיסגת הפירמידה, שמא נאמר: בתשתית-התשתיות.**
30 **נעלים עליהם עקרונות - יסוד בחיינו, עקרונות שאף חוקי-היסוד יונקים מהם את חיותם. עקרונות**
31 **אלה הם עיקרים במשפט הטבע ועיקרים בתורת הדמוקרטיה היהודית. אלה הם ה"גבוה מעל**
32 **גבוה שומר" אלה הם הגנים היוצרים את חיינו..."**

33 עוד יש להתחשב בעיקרון של הגינות ההליך ושמירת זכויות הפרט של הנאשם או הנאשם בכח.
34 פסילה מינהלית של רישיון נהיגה כמו הגשת כתב אישום, נעשית ע"י המדינה, בעשותה כן על
35 המשיבה לשקול מיגוון רחב של שיקולים אך בין היתר על המשיבה לפעול באמינות וכפי שצוין כב'
36 השופט א' ברק בבג"צ 218/85 ארביב נ' פרקליטות מחוז תל-אביב, פ"ד מ(2), 393, עמ' 403-404:

37 **"אכן, אינטרס הציבור אינו רק בהעמדת עבריינים לדין. אינטרס הציבור הוא גם באמינות השלטון**
38 **ורשויות התביעה. אינטרס הציבור הוא גם בשמירה על אינטרס הנאשם."**

39 בהקשר זה יש לזכור כי רשויות השלטון בכלל ורשויות אכיפת החוק בפרט, לרבות המשטרה,
40 חייבות חובות הגינות כלפי הציבור (ראו למשל: בג"ץ 142/70 שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת
41 עוה"ד, ירושלים, פ"ד כה (1) 325, 331; בג"ץ 262/62 פרץ נ' המועצה המקומית כפר שמריהו, פ"ד
42 טז 2110, 2115; בג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים והבונים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד לד (3) 729,
43 745). אמון הציבור ברשויות הוא מאבני היסוד של משפט דמוקרטי. ראו בג"ץ 6136/92 אייזנברג נ'
44 שר הבינוי והשיכון, פ"ד מז(2) 229, 262 מול ד.י. שם נאמר (בעמ' 266):

45 **"אמון הציבור ברשויות השלטון הוא מנכסיה החשובים של הרשות השלטונית, ושל המדינה."**

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1 כאשר הציבור מאבד את אמונו ברשויות השלטון, הוא מאבד את אמונו באמנה החברתית
2 המשמשת בסיס לחיים משותפים. יש ליתן משקל נכבד לשיקולים הבאים לקיים, לשמר ולפתח
3 את תחושת הציבור, כי משרתיו אינם אדוניו וכי הם עושים את מלאכתם למען הציבור, מתוך יושר
4 ונקיון-כפיים".

5
6 (עוד ראו: בג"ץ 4267/93 אמיתי - אזרחים למען מינהל תקין וטוהר המידות נ' ראש ממשלת
7 ישראל, פ"ד מז(5) 441; בג"ץ 1993/03 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה,
8 פ"ד נז(6) 817, 843 מול ד'-ה'; ע"א (י-ם) 5526/04 עיריית מעלה אדומים נ' סאסי קבלני בניין
9 בע"מ (ניתן ביום 26.6.05, טרם פורסם), בפסקה 31 לפסק הדין).

10 מן המקובץ עולה, כי על בית המשפט לבחון באם במקרה זה התנהלות המשטרה עמדה במבחן
11 ההגיונות והאם היא מתיישבת עם זכותה של המבקשת להליך ראוי והוגן. נוכח האמור בהחלטה
12 האופרטיבית בעניין שלפני ולאור הבקשה לעיון חוזר שהוגשה, קיימת חשיבות לפירוט התשתית
13 הראייתית כדי לבחון באם הייתה מוצדקת ביקורתו של בית המשפט על ההחלטה שניתנה ע"י
14 הקצין הפוסל. אדגיש, כי ביקורת בית המשפט על התנהלות המשטרה במקרה דנן הינה הכרחית
15 לאור חשיבות אמון הציבור במערכת השיפוט, ובשים לב לכך שמדובר בהליך פסילה מינהלי של
16 רישיון הנהיגה, סמכות המופעלת כלפי ציבור רחב ביותר של נהגים מידי יום ביומו. קיום הליך
17 מינהלי, שעל פניו נראה לא צודק, יפגע באמון הציבור במשטרה ובמערכת המשפט (ראה: כב' הנשיא
18 א' ברק בבג"ץ 732/84 ח"כ יאיר צבן נ' השר לענייני דתות, פ"ד מ(4) 141,147-8).

תיאור התאונה כעולה מחומר הראיות:

21
22
23 מעיין בדו"ח הפעולה מיום 18/12/09 שמילא השוטר רס"מ דיאק שאול עולה, כי בשעה 00:40 הוא
24 קיבל את "קריאתו של רפ"ק מלינה יצחק מתחנת חיפה" בקשר לתאונה של נזק בלבד בה היה
25 מעורב רכב משטרתי. רס"מ שאול מצייין, כי כאשר הגיע למקום הוא הבחין כי רכב הנהגת נפגע בפנס
26 איתות שמאלי אחורי, כן היה שפשוף בפגוש. עוד הוא הבחין בסקודה המשטרתית הלבנה של רפ"ק
27 מלינה, שם הבחין בפגיעה בכנף ובפגוש הימני קדמי. בדו"ח תיעד רס"מ שאול את תיאור התאונה
28 כפי שהלה תיאר זאת בפניו. לפי הדו"ח, טען רפ"ק מלינה כי הוא נסע בנתיב השמאלי, כאשר לפתע
29 הפתיע אותו רכב המבקשת שיצא מחניה, חסם את דרכו, הוא לא הספיק לבלום ופגע בה בצד הימני
30 של רכבה.

31
32 בהודעת נהג (ללא אזהרה) שנגבתה מרפ"ק מלינה מאוחר יותר, מספק רפ"ק מלינה גרסה שונה
33 במקצת. לדבריו, הוא נסע ברכב המשטרתי בשד' הנשיא בכרמל, במסלול נסיעתו שני נתיבי נסיעה,
34 האחד היה לדבריו חסום ע"י מכוניות חונות לכן הוא נסע בנתיב השמאלי, הוא הבחין ברכב היוצא
35 מימין הדרך ללא איתות חוסם את דרכו, בתגובה הוא בלם בחוזקה וסובב את ההגה שמאלה ככל
36 האפשר, ופגע באי תנועה בנוי המפריד בין שני מסלולי הנסיעה. לדבריו, הכביש היה רטוב עקב
37 הגשמים, ולכן רכבו החליק עקב הבלימה הפתאומית, ופגע ברכב המבקשת, כנף ימנית קדמית של
38 הרכב המשטרתי פגע בפניה אחורית שמאלית של רכב המבקשת.

39 לדבריו, מיד לאחר הפגיעה הוא יצא מרכבו וניגש לבדוק את שלומה של הנהגת ולכשנוכח כי שלומה
40 טוב שני הצדדים הזיזו את הרכבים אשר חסמו את התנועה. הם נסעו למרכז הכרמל שם החליפו
41 פרטים. הוא דיווח על התאונה ולמקום הגיעו ניידת ובוחן תנועה. בהודעה שנגבתה ממנו הוא נשאל
42 והשיב כי הוא נסע במהירות של 35-40 קמ"ש לערך מאחר והיה גשום, וכי הוא היה במרחק של 10
43 מ' מרכב המבקשת כאשר יצאה מהחניה והפתיעה אותו, והתאונה התרחשה בנתיב השמאלי. כן
44 סיפר, כי לאחר קרות התאונה הנהגת (המבקשת) אמרה לו כי היא לא יכולה לסובב את האוטו כי
45 ההגה נתפס לה.

46
47 יצוין, כי הנהגת (קטינה) נחקרה תחת אזהרה. מהודעת נהג תחת אזהרה שנגבתה ממנה עולה, כי
48 הנהגת חנתה בחניה מסודרת בצד הדרך, היא נכנסה לרכב אותה שמאלה והחלה לבצע יציאה
49 מהחניה לאחר שוידאה כי התנועה הזורמת התפנתה ומתאפשרת יציאה, כאשר הייתה כבר בתוך
50 הנתיב השמאלי הבחינה, דרך המראה הפנימית ומראת צד שמאל, ברכב המגיע מאחוריה, היא
51 ניסתה להסית את ההגה ימינה אך הרכב שהגיע מאחור פגע בה. היא נהדפה קדימה ופגעה באי
52 התנועה הבנוי המפריד בין שני מסלולי הנסיעה. היא יצאה מרכבה וגם הנהג הפוגע יצא מרכבו

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1 והזדהה בפניה כקצין משטרה בשם איציק מלינה. השניים הזיזו את הרכבים ולמקום הגיעו ניידת
2 ובוחר תנועה.

3
4 בוחן התנועה רס"מ אבי הלוי שהגיע למקום האירוע ערך תרשים של זירת התאונה, וכן ערך חוות
5 דעת. בתרשים ציין את כיוון יציאת רכבה של הנהגת ואת הרכב הפוגע וכן את אזור פגיעת הרכב באי
6 התנועה הבנוי במרכז נתיב הנסיעה. בחוות דעתו הוא קובע כי הראות במקום הייתה טובה, שדה
7 הראיה בכיוון נסיעתה של הנהגת כאשר עומדים בחניה בימין הדרך הוא כזה שאפשר להבחין ברכב
8 מתקרב ממרחק של 60 מ' דרך המראות, ואילו מכיוון הנסיעה שהגיע רפ"ק מלינה שדה הראיה
9 פתוח וניתן להבחין ברכב היוצא מחניה ממרחק של 80 מ'.

10
11 באשר לנזק התאונתי, מתאר הבוחן כי לרכב הנהגת, רכב פרטי מסוג אופל אסטרה, יש מערכת מגע
12 בפינה השמאלית אחורית בפגוש, קילופי צבע, סימני שריטות על דלת שמאלית אחורית וכנף
13 שמאלית אחורית עם צבע לבן.

14 לרכב המשטרתי, רכב פרטי מסוג סקודה, מערכת מגע בכנף הימנית קדמית מלפנים לאחור, שריטות
15 על פגוש חזית, פס קישוט יצא ממקומו, הפגוש זז, סימני שפשוף על גלגל קדמי ימני, סימני שפשוף
16 על גלגל קדמי שמאלי וכן נזק ל"גינט" ול"טסה".

17
18 הבוחן מציין, כי במקום התאונה צולמו 20 תמונות שהוצמדו ל- 7 לוחות תצלומים. דא עקא, כי
19 לבית המשפט לא הוגש לוח תצלומים זה. ביהמ"ש למד על הנזק מתמונה שהגיש הסניגור לעיון
20 ביהמ"ש. בסקיצה ובדו"ח תיאור התאונה שמולא בכתב ידו של הבוחן, כותב הבוחן: "הרכבים הוזזו
21 חזרתי למקום עם מלינה נמצאו סימני שפשוף על אבן השפה בצד שמאל של הכביש המפריד בין
22 הכבישים".

23 הבוחן בדק את רכבה של הנהגת ומצא כי הוא תקין לחלוטין.
24 מסקנתו של הבוחן הייתה כי "הגורם לתאונה הוא הגורם האנושי".

25
26 הנה כי כן, קיימת סתירה בולטת בגרסתו של רפ"ק מלינה באשר להתרחשות התאונה, בעוד שבפני
27 שוטר הסיוור הוא טען כי לא הספיק לבלום ופגע ברכב הנהגת, בהודעה שנגבתה ממנו ושעליה הוא
28 חתום מסר גרסה שונה. גם תיאור הפגיעה על ידו בצד ימני של רכב הנהגת, העובדה שהמבקשת
29 הספיקה לצאת מהחניה להשתלב בנתיב הנסיעה, ולאחר מכן, לפי גרסתו הראשונית, ארעה הפגיעה
30 ברכבה, מרמזת על קושי לא מבוטל בקביעת רשלנותה של הנהגת, ומתיישבת יותר עם המסקנה כי
31 הנהג הפוגע, קרי: רפ"ק מלינה, לא נהג בהתאם לתנאי הדרך, לא הבחין ברכב הנהגת יוצא, ופגע בה
32 כאשר היא כבר על נתיב הנסיעה. לציין, כי חישוב פשוט של שדה הראיה שעמד לרשותו (80 מטר),
33 והמהירות הנמוכה ביותר המופיעה בגרסתו לתאונה (35 קמ"ש), תוך לקיחה בחשבון של מקדם
34 החיכוך של כביש חלק יותר עקב ירידת הגשמים, מלמדים כי מרחק העצירה שעמד לרשותו הוא
35 בהפרש ניכר ממרחק שנמדד ביחס לשדה הראיה. חישוב כזה עם מהירות של 50 קמ"ש, היינו
36 המהירות המקסימאלית המותרת, עדיין מותר הפרש ניכר בין מרחק שדה הראיה שעמד לרשותו
37 ביחס למרחק העצירה. דבר שיש בו כדי לתמוך במסקנה הלכאורית בדבר חוסר הזהירות מצידו.

38
39 אמת, בשלב בחינת הראיות במסגרת בחינת החלטתו של קצין פוסל, בית המשפט לא בוחן מהימנות
40 ראיות וגרסאות, ברם, אין הדבר שולל את חובתו של בית המשפט לבחון את איכות הראיות שבפניו
41 וכאשר מחומר הראיות הגולמי שבפניו עולה, על פניו, ללא חקירה ודרישה בו, כרסום בחשד המיוחס
42 לנהג שרישיונו נפסל, או כאשר עוצמת הראיות בעייתית, מוסמך בית המשפט לקבוע זאת כבר בשלב
43 זה. בחינה וביקורת זו דומה לבחינתן של ראיות התביעה בשלב בקשת מעצר עד לתום ההליכים.

החלטת הפסילה המינהלית:

44
45
46
47
48 בהחלטת הקצין הפוסל הורה הקצין על פסילת רישיון הנהיגה של הנהגת למשך 60 יום. את נימוקיו
49 לכך רשם בכתב ידו והם היו כדלקמן: "נהגת חדשה, גרימת ת"ד מסוג נזק בלבד כתוצאה מיציאה
50 מחניה, XXX (מילה לא ברורה – ש.ב.), שיוגש כא"ש (כתב אישום – ש.ב.).

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1 בדיון בבית המשפט כאשר נבחן אופן קבלת ההחלטה ע"י הקצין הפוסל פקד אייל ינאי, נותר בית
 2 המשפט פעור פה כאשר שמע מפי הקצין אשר העיד לפרוטוקול כי הוא לא נוהג לקרוא את כל
 3 העדויות בטרם מתן החלטה כקצין פוסל, הוא לא בודק מי נהג ובאיזה רכב נהג. דברים אלה נאמרו,
 4 למרות שאין חולק כי חומר הראיות היה בפניו, לרבות הודעתו של רפ"ק מלינה שם צויין מפורשות
 5 כי הוא קצין משטרה, ולמרות שהקצין הפוסל בעצמו טען כי הוסבר לו כי מדובר בת"ד בה מעורב
 6 רכב משטרה, למרות זאת טען, כי כלל לא ידע כי מדובר ברפ"ק מלינה. כאשר בית המשפט לא
 7 הסתיר את תדהמתו ממה ששמע והביע בפני הקצין הפוסל תמיהה ושאל אותו באם הוא לא קרא
 8 את עדותו, הוא השיב בשלילה אם כי לאחר מכן ביקש לתקן דבריו.
 9

10 בשל חשיבות הדברים מן הראוי להביאם כלשונם בפרוטוקול:

11
 12 "לא דיברתי עם הקצין מלינה לגבי הבירור, כשאני דנתי בתיק לא ידעתי בכלל שמדובר ברפ"ק
 13 מלינה עד אשר אמרו לי שזה ב"ש. אני לא קורא את כל העדויות, מי נהג באיזה רכב נהג, מובא
 14 בפני תיק של ת"ד משטרתית, מובא בפני תיק שהקצין מסביר לי שמדובר בתאונה משטרתית
 15 שמישהו יצא מחניה וגרם לתאונה, פרטי הנהג אינם רלבנטיים לגבי, אני לא קורא את העדויות
 16 לפני שאני מחליט. קראתי את עדות הנהגת את דו"ח הפעולה. בית משפט שואל אותי אם לא
 17 קראתי את העדות של הנהג הנפגע. לא קראתי את ההודעה שנגבתה ממנו. אני מתקן ואומר
 18 שעברתי על החומר" (עמ' 7 ש 33-27).
 19

20 נדמה לי שהדברים מדברים בעד עצמם ולא ניתן להפריז בחומרה הרבה העולה מהם ומאופן קבלת
 21 ההחלטות בכלל ע"י הקצין הפוסל, ובאופן פרטני לגבי התאונה שבנדון. קצין משטרה אשר מעיד על
 22 עצמו שהוא אינו בוחן בעיון את חומר הראיות וכלל לא בודק אותו, כאשר מנגד, הוא מחליט לשלול
 23 את חירות תנועתו של אזרח אשר היה מעורב באירוע התאונתי נשוא החלטת הקצין, חוטא לחובותיו
 24 כקצין פוסל אם לא למעלה מכך ופוגע קשות באמון הציבור במשטרה.
 25 אך בכך לא סגי, בניגוד לנטען ע"י הקצין הפוסל בדבר היכרות זניחה בינו לבין הקצין המעורב
 26 בתאונה, "שלום, שלום במעלית", כלשונו, מסתבר מעדותו של רפ"ק מלינה, כי השניים מכירים
 27 היטב, נפגשים, ומסתבר מעדותו של מלינה כי ינאי היה פקוד של מלינה.
 28

29 יוצא איפוא, כי הבקשה לעיון חוזר אין על מה שתסמוך. לא זו בלבד שלא הוכח לי שינוי נסיבות
 30 המצדיק ביטול ההחלטה האופרטיבית, אלא שבירור העניין מלמד כי בדין יסודה.
 31

תאונות "נזק בלבד" בהם מעורב רכב משטרה ופסילה מינהלית במקרה כזה:

32
 33 בידענתו השיפוטית של מותב זה היא כי מרבית התאונות המוגדרות "נזק בלבד" (נ"ב), נסגרות ללא
 34 עניין לציבור וללא כל סנקציה מינהלית או פלילית כלפי המעורבים.
 35

36
 37 כאשר שני אזרחים "רגילים" מעורבים בתאונה דומה לזו שבנדון ומבקשים לערב את המשטרה
 38 נאמר להם כי משלא קיימת פגיעה באדם, עליהם להחליף פרטים ביניהם והעניין לובש כסות של
 39 סכסוך אזרחי נזקי בלבד. כך הדבר גם כאשר מעורב רכב צבאי או רכב משרד הבטחון. ברם, שעה
 40 שבאותו אירוע מעורב רכב משטרה, שונים הם פני הדברים, כפי שמלמד המקרה שלפני.
 41

42
 43 לפי הנהלים שהוגשו לעיוני מסתבר כי שעה מעורב רכב משטרה בתאונה, הטיפול בתאונה שבה
 44 אירע נזק רכוש, ולו הקל ביותר, זוכה לשדרוג של ממש, למקום מוזעקות ניידת סיור וניידת של
 45 בוחן תנועה, ואותו אזרח שברגיל היה מחליף פרטי ביטוח עם הנהג האחר וממשיך לדרכו, זוכה
 46 לחקירה, לפעמים תחת אזהרה כמו במקרה דנן, וצפוי לעיתים לסנקציה מינהלית או פלילית באם
 47 יקבע מאן דהוא כי האשם בתאונה קלת הנזק בה היה מעורב, רובץ לפתחו.

48 יובהר, כי אם אכן עולה מן העובדות כי אותו נהג ראוי לסנקציות מינהליות ופליליות, מובן כי כך
 49 ראוי שיעשה. ברם, מנהג שביום יום שתאונות קלות כאלה בין שני אזרחים מסתיימות בהסדר שיפוי
 50 כספי בין חב' הביטוח או בין אותם נהגים, ולא מגיעות כלל למשטרה. גם אלה המגיעות למשטרה
 51 נסגרות ברובן. אם כך, מדוע כשיש תאונה כזאת וכל ההבדל הוא שרכב משטרה מעורב, זוכה
 52 האירוע לטיפול אחר.
 53

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

1 אמת, אין להקל ראש בתאונות דרכים בהן נגרם נזק לרכוש בלבד גם אם הנזק הוא קל, ולפי פקודת
2 התעבורה שארעה תאונת דרכים בה נגרם נזק רשאי קצין פוסל לפסול את רישיונו של אדם (סעיף 47
3 (ה) לפקודת התעבורה). עם זאת, העניין הוא תלוי נסיבות ונתון לשיקול דעת. לא הרי תאונת נזק
4 בלבד, המעידה על איבוד שליטה וסיכון יתר המשתמשים בדרך, כהרי תאונת "נזק בלבד" של "פגוש
5 עם פגוש" עם מעיכות קלות ושריטה, כבמקרה דנן. בעוד הראשונה מקימה עניין לציבור ומחייבת,
6 ככלל, חקירה ובדיקה, התאונה השניה אינה כזו.

7
8 צא ולמד, כי מקום בו קיים נזק קל ומעורב בתאונה רכב משטרתי זוכה המשטרה לטיפול בתאונות
9 בה היא מעורבת ליחס מועדף הנראה על פניו תמוה ולא ראוי.

10
11 הסדר זה, המעניק סוג של יחס מיוחד לתאונות נ"ב בהן מעורב רכב משטרתי, נראה בעיני בית
12 המשפט בעייתי, מפלה ולא ראוי. אין הוא מתיישב עם הזכויות החוקתיות של יתר אזרחי המדינה.
13 ודוק: אין בית המשפט מתיימר להתערב בנוהלי המשטרה, זו תקבע נוהלים פנימיים לפי שיקול
14 דעתה, אך עם זאת, אלה חייבים להיות בכפוף לכל דין. כאשר נוהלים משטרתיים אלה נוגעים לכלל
15 הציבור ומתנגשים עם זכויות יסוד אחרות של כל אזרח מן השורה, ומפגש זה מביא לסנקציות
16 מינהליות או פליליות כלפי אותם אזרחים, סבורני כי קמה עילה לבחון נוהלים אלה, וטוב יעשו
17 מקבלי ההחלטות במשטרת ישראל אם יעשו כן.

18 חובתה של המשטרה לכבד את זכויות האדם כאמור בסעיף 11 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.
19 מקום שמתברר כי ישנו יחס אחד כלפי תאונות קלות ערך מהסוג שבפני כאשר מעורבים בהם
20 אזרחים רגילים, ויחס אחר כאשר מעורב באותה תאונה רכב משטרתי, אזי הנוהלים הקובעים דרך
21 טיפול כזאת מפלים ואינם חוקתיים, באשר אין מקום לפגיעה בזכויות היסוד.

22 נקודה נוספת שיש להתייחס אליה בהקשר הנדון, היא סוגיית הטיפול בפסילה מינהלית במסגרת
23 תאונת דרכים, שעה שרכב משטרתי מעורב בתאונה.

24 בכל הכבוד, לא נראה לי נכון וראוי שבתאונות דרכים בה מעורב רכב משטרתי ובה קיים חשש
25 לסנקציה פלילית או מינהלית כנגד המעורבים, תטפל תחנת משטרה ואנשי מקצוע המכירים היטב
26 את השוטר (הנהג) המעורב. החשש למשוא פנים ממשי והפגיעה במראית פני הצדק, זועקים
27 השמימה במקרה כזה. יעיד על כך הענין שבפני. שוטר הסיור שהגיע למקום כותב בדו"ח כי הוזעק
28 למקום התאונה לאור קריאתו של רפ"ק מלינה. בוחן התאונה המכיר אף הוא רפ"ק מלינה (לפי
29 עדות מלינה) ציין, כי ביצע הצבעה בשטח עם מלינה, ללא הנהגת, וזאת למרות שהנהגת עצמה
30 הבהירה כי רכבה נהדף ופגע באי התנועה. חמור מכל, הקצין הפוסל אשר הרחיק עצמו מכל היכרות
31 מעמיקה עם מלינה הסתבר כמי שהוא בהיכרות עמו ואף היה פקוד שלו. לא זו אף זו, הקצין הפוסל
32 אשר העיד על עצמו כי הוא לא קרא את כל העדויות בתיק, גיבש לעצמו דעה ומצא להדגיש בפני בית
33 המשפט כי מלינה הוא הקורבן בתאונה וכדבריו "אני רוצה להזכיר כי הקצין הפוגע הוא הקצין
34 הנפגע" (עמ' 7 ש 5).

35 אדגיש, כי אינני בא לחוות דעה לגבי יושרם של אלה אשר עשו במלאכה בתאונה שבפני. ברם,
36 העובדות שנפרשו בפני מדברות בעד עצמן. גם אם הליך הטיפול בתאונה היה בהתאם לנוהלי
37 המשטרה, הרי שנראה לי כי כל מי שיתבונן בעובדות שנפרשו בפני בית המשפט, יחוש כי מראית פני
38 הצדק וניראות פני הדברים בעייתית. העברת הטיפול באירוע, במיוחד השימוע, לגורם נטול היכרות
39 או נגיעה עם הקצין המעורב בתאונה, הייתה משרתת טוב יותר, כך נראה לי, את מראית פני הצדק
40 ומיישמת הלכה למעשה את היות ההליך ראוי והוגן.

סוף דבר:

41
42
43 החלטת הפסילה המינהלית של המבקשת למשך 60 יום הייתה נגועה במה שהתברר כמשוא פנים של
44 ממש. אופן קבלת ההחלטה היה לקוי באשר לא הייתה בחינה של כל חומר הראיות כנדרש. הנוהל
45 המשטרתי מס' 13.03.02 בכל הנוגע לתאונת נ"ב עם נזק קל, כבמקרה דנן, טעון לטעמי חשיבה
46 מחדשת ע"י הנוגעים בדבר במשטרת ישראל. גם הטיפול בתאונות דרכים בהן מעורב רכב משטרתי,

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

31 ינואר 2010

בפ"מ 5414-12-09 פלונית נ' מדינת ישראל

טעון חשיבה ובדיקה, באשר ראוי כי טיפול זה יעשה ע"י גורמים שבינם לבין הנהג, השוטר המעורב, אין כל זיקה.

התבטאויותיו של הקצין הפוסל בפני בית המשפט בעדותו בפניו בדבר היות ההליך שמקיים בית המשפט "הליך הזוי", וכן התבטאותו של רפ"ק חלפון לפיו בית המשפט מקיים "הליך הזוי ובזוי" הינן התבטאויות חמורות ביותר שמקומן לא יכירן, כך וביתר שאת כשהתבטאויות אלה באות מפיהם של קציני משטרה לובשי מדים. נשיאת דברי תוכחה לא ראויים כלפי בית המשפט, תוך התלהמות יתרה, כעולה מפרוטוקול הדיון, על שום שבית המשפט העז לבחון את הליך הפסילה שבוצע בתיק זה - בחינה שממצאיה הוכיחו כי היא הייתה יותר ממוצדקת - הינה פגיעה בשלטון החוק וזילות מוחלטת של ההליך המשפטי. ודוק: בית המשפט אינו נקי מביקורת, אך ראוי שביקורת זו תעשה בדרך הראויה והמקובלת ולא באופן שנעשתה.

התנהלותו והתבטאותו של הקצין הפוסל הן בהליך השימוע והן בדיון בפני, כמו גם התנהלותו והתבטאותו של רפ"ק חיים חלפון בפני בית המשפט, טעונים בדיקה וחקירה ע"י המשיבה.

המשיבה תודיע לבית המשפט, בכתב, תוך 14 יום דרך הטיפול שבחירה לנקוט בעניינים דלעיל.

בקשת המשיבה לעיון חוזר נדחית בזה.

חומר החקירה יוחזר למשיבה.

ניתנה היום, ט"ז שבט תש"ע, 31 ינואר 2010, בהעדר הצדדים.

שלמה בנג'ו, שופט